

PLATFORMA EU ZA UDELEŽBO OTROK

#EUChildParticipation
#EUChildGuarantee

PREKINITEV KROGA REVŠČINE OTROK

KREPITEV EVROPSKEGA
JAMSTVA ZA OTROKE

RAZLIČICA ZA OTROKE

O ČEM JE TA ZLOŽENKA?

Evropska unija oziroma skrajšano EU je skupina 27 držav, ki sodelujejo med seboj, in želi poskrbeti, da bi otrokom zagotovila dobro življenje.

Vsi otroci in mladostniki si zaslužijo podporo, varnost in priložnosti ter sodelovanje pri sprejemanju odločitev, ki vplivajo na njihovo življenje.

Evropsko jamstvo za otroke je načrt držav EU za pomoč otrokom, ki potrebujejo podporo, da bi imeli boljše možnosti za dobro prihodnost.

Ta zloženska je namenjena otrokom in mladim, ki želijo izvedeti več o tem načrtu ter o tem, kako je bil pred kratkim izboljšán in kako prispeva k boju proti revščini.

Pri pripravi načrta je sodelovalo več kot 41 000 otrok, ki so izrazili svoja stališča na platformi EU za udeležbo otrok.

Besede in izrazi, označeni z *, so pojasnjeni na koncu zloženske.

1. ZAKAJ POTREBUJEMO TA NAČRT?

Vsi otroci bi morali imeti v življenju enakovredne možnosti.

Nekateri otroci in družine se soočajo s finančnimi težavami, kar pomeni:

- > da se soočajo s pomanjkanjem osnovnih dobrin, kot so hrana, oblačila, šolsko gradivo ali varen in toplel dom
- > da imajo manj priložnosti za udejstvovanje z drugimi otroki v dejavnostih, kot so športne ali umetnostne dejavnosti
- > da so težje uspešni v šoli, kar lahko vpliva na njihovo celotno življenje in celo na naslednjo generacijo

Noben otrok ni sam kriv, da se je rodil v revni družini, zato je treba to popraviti.

Podpiranje prikrajšanih otrok koristi celotni družbi, saj jim pomaga, da v celoti izkoristijo svoj potencial in da kot odrasli najdejo dobro zaposlitev in prispevajo k družbi.

Evropska unija za opis teh razmer uporablja izraz revščina otrok* ali tveganje revščine ali socialne izključenosti*. Leta 2025 je bila v EU tveganju revščine ali socialne izključenosti izpostavljenih skoraj četrtina otrok.

Države EU želijo to spremeniti in do leta 2030 pomagati vsaj 5 milijonom otrok, da se rešijo iz revščine ali socialne izključenosti.

- > Evropsko jamstvo za otroke je že pomagalo številnim otrokom:
 - po vsej EU se dodatnih 600 000 otrok udeležuje šolskih dejavnosti, kot so športne dejavnosti ali šolski izleti
 - Nizozemska je zagotovila brezplačne šolske obroke še več otrokom, tudi številnim prikrajšanim otrokom
 - Poljska je vzpostavila centre za varstvo otrok v številnih krajih, kjer jih prej ni bilo
- > otroci, organizacije in strokovnjaki kljub temu menijo, da je treba storiti več
- > cilj je zagotoviti, da ima vsak otrok dostop do tega, kar potrebuje za zdravo in varno odraščanje in občutek vključenosti

Države EU lahko v načrtu najdejo zamisli o ukrepanju glede zadev, ki jih je treba spremeniti ali izboljšati, ter pomoč pri iskanju denarja in drugih virov, ki jih potrebujejo za to.

2. KDO POTREBUJE DODATNO POMOČ?

Nekateri otroci se soočajo z več izzivi kot drugi in bi morali biti deležni dodatne pomoči, ko jo potrebujejo.

Jamstvo za otroke je zasnovano za pomoč otrokom, ki se soočajo s finančnimi težavami, podporo pa zagotavlja tudi drugim prikrajšanim skupinam, kot so:

- > invalidni otroci
- > romski otroci*
- > otroci v alternativni oskrbi*
- > otroci, ki nimajo doma ali nimajo varnega doma
- > otroci iz etničnih ali verskih manjšin
- > mladi, ki zapuščajo alternativno oskrbo in se osamosvajajo

3. NOVI UKREPI EU

V pripravi je boljša podpora otrokom v prihodnjih letih.

Med zamislimi so:

- > posvetovati se z otroki in družinami, kaj bi staršem pomagalo pri iskanju zaposlitve (npr. boljša podpora za varstvo otrok, ko so starši na delovnem mestu)
- > novi projekti na področju otroškega varstva, izobraževanja, športa, kulture in vključevanja
- > iskanje načinov za zagotavljanje večje finančne podpore družinam z otroki
- > oblikovanje nabora orodij* za duševno zdravje in dobro počutje v sodelovanju z Unicefom, s preprostimi vodniki, dejavnostmi in zamislimi, ki naj bi ljudem pomagali pri razumevanju duševnega zdravja in iskanju pomoči
- > vzpostavitev programov mentorstva* za podporo otrokom, ki morda potrebujejo dodatno pomoč
- > pomoč šolam in službam pri boljšem podpiranju romskih otrok
- > preizkušanje kartice jamstva za otroke*, da se otrokom in družinam olajša dostop do pomoči
- > tesnejše povezovanje jamstva za otroke z jamstvom za mlade za nadaljevanje podpore med odraščanjem
- > zagotavljanje večje podpore mestom, regijam in lokalnim organizacijam, ki delajo z otroki

4. VEČJA PODPORA DRUŽINAM

Otroci so najuspešnejši, kadar imajo njihove družine podporo, ki jo potrebujejo.

Ko družine prejemaajo podporo, ki jo potrebujejo, so lahko otroci bolj zdravi, se bolje učijo in se počutijo varnejše. Če ni podpore v otroštvu, je pozneje v življenju pogosto potrebna večja pomoč v obliki zdravstvenega varstva, nastanitve in druge socialne podpore.

Cilji so:

- > starši in oskrbovalci imajo stabilna, dobro plačana delovna mesta in dovolj denarja za zadovoljitev vsakdanjih potreb, kot so hrana, bivališče, oblačila, prevoz in šolske potrebščine
- > na voljo sta otroško varstvo in predšolska vzgoja, da se staršem in oskrbovalcem, zlasti materam, olajša delo ali študij
- > če zaslužek iz dela ne zadostuje, lahko družine prejmejo otroške ali družinske dodatke* in drugo dodatno podporo, ki jo potrebujejo

5. BOLJŠE STORITVE ZA OTROKE

Vsi otroci bi morali imeti možnost, da izkoristijo priložnosti v svoji okolici.

Odraščanje v finančnih težavah lahko vpliva na telesno in duševno zdravje otrok, učenje, sklepanje prijateljstev, varnost in prihodnje priložnosti. Otroci in družine bi morali vedeti, kaj jim je na voljo in kako to izkoristiti.

Storitve bi morale temeljiti na tem, kar otroci resnično potrebujejo, in ne na zapletenih sistemih. Kadar koli je to mogoče, bi bilo treba podporne storitve združiti, da bi družine lahko dobile pomoč na enem mestu.

Pomembne spremembe, h katerim pozivamo:

- > več ustanov za otroško varstvo in predšolsko vzgojo
- > bolj zdravi šolski obroki
- > več športnih, umetniških, kulturnih in obšolskih dejavnosti
- > več inštrukcij, pomoč pri domačih nalogah in dodatna učna podpora
- > boljša podpora na področju duševnega zdravja* v šolah, zdravstvu in skupnosti
- > mentorji ali zaupanja vredni odrasli, ki lahko otrokom pomagajo v težkih obdobjih

6. PODPORA DOBREMU POČUTJU IN VARNOSTI

Vsi otroci imajo pravico, da se počutijo varne, podprte in zaščitene na spletu in zunaj njega.

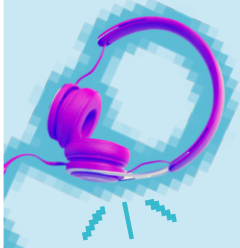
Pri nekaterih otrocih lahko na njihovo dobro počutje in zdravje vplivajo finančni in socialni izzivi, zaradi katerih so v stresu, osamljeni ali zaskrbljeni.

Za otroke in družine je pomembno, da čim prej dobijo pomoč, kar lahko vključuje pomoč v zgodnjem otroštvu, v šoli ali prek storitev na področju duševnega zdravja in zdravstvenega varstva.

- > z zgodnjo pomočjo lahko preprečimo, da bi se težave še poslabšale, otrokom pa pomagamo, da ostanejo zdravi, se dobro učijo in se počutijo podprte
- > šole, zdravstvene službe in socialni delavci bi morali sodelovati, da bi otrokom olajšali dostop do pomoči, ki jo potrebujejo
- > za varnost otrok bi morale storiti več tudi spletne platforme

Varnost na spletu in zunaj njega je zelo pomembna, zato bi si morale države EU še naprej prizadevati za izboljšanje zaščite otrok, da bi zmanjšale tveganja in prispevale k njihovi varnosti.

7. PODPORA MLADIM ODRASLIM

Podpora bi se morala nadaljevati tudi potem, ko otroci dopolnijo 18 let.

Cilj je zagotoviti, da mladi pri prehodu iz otroštva v odraslost prejmejo pomoč, ki jo potrebujejo, da si lahko zgradijo svetlo prihodnost.

To je zlasti pomembno za otroke, ki živijo v alternativni oskrbi in morda nimajo družine, ki bi jih podpirala.

Postati polnoleten je velika sprememba in številni mladi še vedno potrebujejo pomoč pri:

- > dokončanju šolanja ali usposabljanja
- > iskanju bivališča
- > iskanju zaposlitve
- > osamosvojitvi

Eno od orodij podpore na tem področju je jamstvo za mlade, ki mladim med 15. in 29. letom pomaga pri iskanju zaposlitve, izobraževanja, usposabljanja ali vajeništva.

8. KDO BO IZVEDEL SPREMEMBE?

Vsi smo odgovorni za boljše življenje in prihodnost otrok.

Da bi otroci, mladi in družine prejeli potrebno pomoč moramo tesno sodelovati vsi:

- > institucije EU
- > nacionalne vlade
- > regionalni in lokalni organi*
- > šole, zdravstvo in socialne službe
- > organizacije civilne družbe* in dobrodelne organizacije
- > podjetja in fundacije
- > starši, skrbniki in družine
- > otroci in mladi

Države EU se spodbuja, naj posodobijo svoje nacionalne načrte jamstva za otroke, da bi določile jasne cilje, zagotovile dovolj financiranja ter poskrbele, da otroci in družine prejmejo potrebno podporo.

POMENI IZRAZOV

BESEDA ALI IZRAZ	KAJ POMENI?
Alternativna oskrba	Oskrba, ko otrok ne živi s starši in zanj nekje drugje skrbijo sorodniki, rejniki ali je v domu za otroke.
Vajeništvo	Način učenja na delovnem mestu v sodelovanju z izkušenimi ljudmi med usposabljanjem. Učencem z delom v praksi pomaga pri pridobivanju praktičnih znanj in spretnosti.
Otroški in družinski dodatki	Denar, ki ga vlade namenijo družinam za pomoč pri stroških vzgoje otrok, kot so stroški za hrano, oblačila in druge potrebe.
Revščina otrok	Razmere, ko otrokova družina nima dovolj denarja ali podpore za to, da bi otroku zagotovila, kar potrebuje za življenje, učenje, zdravje, varnost in sodelovanje v vsakdanjem življenju.
Organizacije civilne družbe	Organizacije, dobrodelne organizacije ali družbene skupine, ki pomagajo ljudem in izboljšujejo družbo, kot so banke hrane, mladinski klubi ali dobrodelne organizacije za brezdomce, ki podpirajo družine in otroke.
Kartica evropskega jamstva za otroke	Zamisel v preizkušanju, da bi otroci in družine lažje prišli do informacij o storitvah in podpori, hkrati pa bi bila zavarovana njihova zasebnost in preprečena stigmatizacija.
Financiranje	Denar za pomoč pri plačilu projektov, storitev ali dejavnosti, ki podpirajo ljudi in skupnosti. V EU lahko financiranje zagotovijo institucije EU, nacionalne vlade ali druge organizacije.
Lokalni organi	Lokalne oblasti in javne službe, ki pomagajo upravljati zadeve, kot so šole, bivališča, prevoz in socialna podpora v mestih in regijah.
Duševno zdravje	Kako razmišljamo, se počutimo in se soočamo z vsakdanjim življenjem. To zajema tudi načine, kako obvladujemo stres, se povezujemo z drugimi in sprejemamo odločitve. Dobro duševno zdravje pomeni sposobnost obvladovanja vsakodnevnih težav in občutek, da smo podprti tudi v težkih razmerah.
Mentorstvo	Podpora zaupanja vredne starejše osebe, ki posluša, svetuje, spodbuja in pomaga pri sprejemanju odločitev.
Romski otroci	Romi so etnična manjšina, ki živi v številnih državah EU. Romski otroci niso vedno obravnavani pravično in morda težje dobijo podporo in priložnosti, ki jih potrebujejo.
Socialna izključenost	Kadar nekdo ne more sodelovati pri stvareh, pri katerih številni drugi lahko. To se lahko zgodi zaradi pomanjkanja denarja, podpore ali priložnosti in lahko pomeni prikrajšanost za dejavnosti, prijateljstva, storitve ali življenje v skupnosti.
Nabor orodij	Zbirka vodnikov, dejavnosti, zamisli in praktičnih orodij, ki ljudem pomagajo spoznati temo in zagotoviti informacije, kako ukrepati.

#EUChildGuarantee

#EUChildParticipation

Urad za publikacije
Evropske unije

Pravo | Podatki | Publikacije

© Evropska unija, 2026

PDF KE-01-26-101-SL-N ISBN 978-92-68-43253-2 doi:10.2767/4350255

